

Paniek om een puntenwolk

XANDER VAN UFFELEN – 05/11/12, 00:00

Verwarring alom. Eerst was er een koopkrachtdaling van 0,6 procent voor de hogere inkomens. Toen bleek dat de zorgpremie stijgt, tot wel 480 euro per maand. En, meldde RTL: 30 procent inleveren zal niet zelden voorkomen.

Is de paniek over het verlies aan koopkracht terecht?

Het is op zijn minst voorbarig. Veel Nederlanders gaan er door de kabinetsplannen niet of nauwelijks op achteruit. Uitkeringsgerechtigden en lagere inkomens, tot 30 duizend euro, kunnen zelfs een voordeeltje verwachten. Alleen voor hogere inkomen is er veelal sprake van een duidelijk verlies aan koopkracht.

En voor die groep stijgt de zorgpremie ook nog eens met 480 euro per maand?

Dat is een misvatting. De afgelopen dagen zijn veel bedragen op een hoop gegooid; vooral de combinatie van 70 duizend euro en 480 euro veroorzaakte veel rumoer. Het zit anders. In het ongunstigste geval gaan tweeverdieners die samen 140 duizend euro verdienen, voortaan samen 480 euro per maand extra betalen voor de zorgpremie. Maar zelfs in dit geval gaat het per persoon voor een inkomen van 70 duizend euro dus maximaal om 240 euro. Een alleenstaande die 70 duizend euro verdient, moet per maand 145 euro bijbetalen. Wie met zijn tweeën 70 duizend euro verdient - dus elk apart gemiddeld 35 duizend euro - zal de zorgpremie niet zien stijgen.

Middeninkomens gaan er toch ook fors op achteruit?

Over middeninkomens bestaat veel babylonische spraakverwarring. Een middeninkomen is een bedrag tussen de 30- en 40 duizend euro bruto per jaar. Iemand met dit inkomen gaat er gemiddeld niet op achteruit en hoeft ook niet meer zorgpremie te betalen. Tweeverdieners met een middeninkomen die samen 70 duizend euro verdienen, hebben ook weinig te vrezen.

Wie daarentegen in zijn eentje anderhalf tot twee keer modaal verdient (50- tot 70 duizend euro) behoort in Nederland tot de hogere inkomens. Voor deze groep daalt de koopkracht wel: gemiddeld zo'n 1,5 procent per jaar. Wie nog meer verdient moet rekening houden met een daling van gemiddeld 4 procent.

Dat loopt al gauw in de duizenden euro's per jaar.

Zeker, dat zijn grote bedragen. Maar gezien het omvangrijke bezuinigingspakket van de Nederlandse overheid zijn dergelijke bedragen te begrijpen. Op een inwonertal van dik zestien miljoen is een pakket van 16 miljard euro ruwweg 1.000 euro per jaar per Nederlander. Voor een huishouden dat bestaat uit vier personen gaat het omgerekend om 4.000 euro per jaar. In het regeerakkoord is afgesproken al deze lasten via de zorgpremie te herverdelen. Hogere inkomens betalen daarom meer dan lagere inkomens. Een deel van de bezuinigingen loopt bovendien niet via het gezin, maar via posten als ontwikkelingshulp, uitkeringsduur of het ambtenarenapparaat. Hierdoor vallen de bedragen ook weer lager uit.

Is mijn persoonlijke koopkrachtverlies uit te rekenen?

Dat is heel lastig. In het regeerakkoord staan ruim honderd maatregelen. De zorgpremie is er - hoewel belangrijk - maar één van. Elke maatregel heeft effect op de koopkracht. Voor ieder individu kan deze reeks maatregelen een andere uitkomst opleveren. Het Centraal Plan Bureau (CPB) rekent altijd voor vele duizenden fictieve huishoudens de gevolgen voor de koopkracht uit. Dat levert een wolk van stipjes op. Elke stip in de 'puntenwolk' geeft aan hoeveel procent het inkomen per jaar voor een fictief gezin stijgt of daalt.

Na al deze metingen is het CPB tot de conclusie gekomen dat huishoudens met een inkomen boven de 90 duizend euro rekening moeten houden met een koopkrachtverlies van dik 4 procent. De grootste klap valt daarbij in 2014, als de zorgpremie wordt ingevoerd. Voor inkomens tussen de 65- en 90 duizend euro blijft de schade beperkt tot ongeveer 1,5 procent. Werkende tweeverdieners springen er daarbij iets beter uit dan de alleenverdiener met een hoog inkomen. Bij gepensioneerden met een hoger inkomen is veelal sprake van koopkrachtverlies.

Telt het CPB wel alles mee?

Nee. De Haagse rekenmeesters kijken alleen naar de effecten van de nieuwe plannen. Oude voornemens, zoals de verhoging van de btw en de versoering van de kinderopvang, tellen niet mee. En om het nog ingewikkelder te

maken: de rekensom is gemaakt alsof de forensentaks al was ingevoerd. Ook de koopkrachtdaling die de afgelopen drie jaar al plaatsvond, zit niet in de rekensom.

Bedenk dat koopkrachtberekeningen altijd een onvolledig beeld geven. Wie werk vindt, promotie maakt of een jaarlijkse salarisverhoging krijgt, heeft meer te besteden. Wie zijn baan verliest of als zelfstandige minder verdient, staat er slechter voor.

Premier Rutte sprak over 0,6 procent koopkrachtverlies. Heeft hij daarin gelijk?

Ja, zijn uitspraak klopt, maar is wel verhullend. Ruttes '0,6 procent per jaar' ging over hogere inkomens. Doordat hij zich in procentenpunten uitdrukte en slechts de stijging per jaar weergaf, denk je dat het meevalt. Maar omgerekend in harde euro's oogt het bedrag al groter. Over een periode van vier jaar gaat het, bij hogere inkomens, opgeteld om een duikeling van 2,4 procent aan koopkrachtverlies. Het CPB komt tot dezelfde conclusie, maar heeft de hogere inkomens ingedeeld in twee groepen, met verschillende percentages, (1,5 en 4 procent), wat verwarrend is.

Klopt de bewering van RTL dat veel huishoudens 30 procent aan koopkracht kunnen verliezen?

Nee, slechts ten dele. Er zijn wel een paar huishoudens met tientallen procenten koopkrachtverlies. Maar dit zijn extreme uitschieters - een paar schaarse stipjes in de puntenwolken van het CPB. Deze pechvogels moeten van bijna elke maatregel van het kabinet last hebben. Zo heeft iemand die veel rookt, in een Mercedes uit 1985 rijdt, veel kinderen op school heeft, als scheefhuurder in een goedkope huurwoning zit en die met een partner ook nog eens precies 140 duizend euro verdient, flink wat tegenvallers te verwerken. De accijnzen stijgen, de vrijstelling voor motorrijtuigenbelasting vervalt, de kinderbijslag daalt en de gratis boeken verdwijnen, de huur kan 6,5 procent per jaar stijgen en de zorgpremie bedraagt 480 euro per maand. Wie dit overkomt, valt niet te benijden.